

Helsingin kaupunki
6.2.2023

HE 326/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 309/2022 vp) täydentämisestä

Helsingin kaupunki pitää valitettavana, että hyvinvointialueiden rahoitusmallin puutteita yritetään korjata kertakorvauksen maksamissäännöksiä muuttamalla. Vuoteen 2023 kohdistuvan kertakorvauksen maksatusaikataulun aikaistaminen ei auta korjaamaan rahoitusmallin merkittäviä puutteita, joita Helsinki on pitänyt esillä koko valmistelun ajan.

Esityksen tavoitteeksi mainitaan parantaa hyvinvointialueiden edellytyksiä selviytyä tehtäviensä rahoituksesta vuoden 2023 aikana ilman, että ne joutuvat turvautumaan lainanottoon. Tästä näkökulmasta esitys on perusteltu muiden hyvinvointialueiden osalta. Helsingin kaupungilla ei ole tarvetta tällaiseen lyhytaikaiseen lainanottoon. Sen sijaan rahoitusmallin merkittävät puutteet, joita esitys ei korjaa, tarkoittavat Helsingissä merkittävää sosiaali- terveys – ja pelastuspalvelujen rahoitusvajetta pitkällä aikavälillä. On kestävämpää, että rahoitusmallissa siirtyvät kustannukset, joiden perusteella siirtymätasaus määritetään, lasketaan alueille edelleen tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 valtakunnallisten keskiarvojen perusteella. Verrattuna Helsingin oman talousarvion 2022 perusteella laskettuihin kustannuksiin Helsinki menettää tässä laskentamallissa yli 50 miljoonaa euroa vuodessa. Nyt käsittelyssä olevalla vuoden 2023 rahoitusta korjaavalla kertakorvauksella tai sen aikaistamisella tätä vajetta ei saada paikattua.

Vuoden 2021 kuntien tilinpäätöstietojen saamisessa oli merkittäviä ongelmia, jonka vuoksi luvut saatiin täsmennettyä vasta lokakuussa 2022. Viime vuoden haasteista oppineena tulisi vuoden 2022 tilinpäätöstiedot pystyä raportoimaan viimeistään elokuun aikana. Tällöin kertaerän suuruus ja hyvinvointialuekohtainen rahoituspohja olisivat hyvinvointialueiden käytössä valmisteltaessa vuoden 2024 talousarviota. Vastuullisen taloudenpidon ja pitkäjänteisen taloussuunnittelun näkökulmasta tulevien vuosien rahoitusnäkymien tulee olla käytössä talousarviota 2024 valmisteltaessa.

Helsingin kaupunki vaatii, että rahoitusmallia muutetaan siten, että siinä huomioidaan paremmin alueelliset erityispiirteet, tarvetekijät kattavasti sekä alueiden väliset rakenteelliset kustannuserot. Nykyinen rahoitusmalli ei

Helsingin kaupunki
6.2.2023

huomioi riittävästi alueellisia eroja esimerkiksi palvelutuotannon olosuhteissa, kuten tuotantopanosten hinnoissa ja väestörakennetekijöissä. Tarvepohjaista rahoitusmallia tulee, ja on välttämätöntä kehittää olosuhdetekijätutkimuksessa (Häkkinen et al.) esitettyyn, olosuhdetekijöiden aiheuttamia alueellisia eroja paremmin huomioivaan suuntaan. Rahoitusmallin jatkokehittämisessä on huomioitava erityisesti ne kohdat, joissa laskennalliset arviot alimitoittavat rahoituksen selvästi verrattuna todellisiin kustannuksiin.